Utrechts Landschap

BEHEERPLAN

Bossen rondom Bilthoven

Auteurs:
Renée van Assema

Eindredactie
Utrechts Landschap

Datum:
november 2024

Status:
Definitief

Coverfoto: Hans van Zummeren

INHOUDSOPGAVE

1 AANLEIDING 4

2 PLANGEBIED 5

2.1. Ligging 5
2.2. Gebiedsbeschrijving 6
2.3. Beleid 8

3 EVALUATIE BEHEER 16

4 DOELSTELLINGEN 20

4.1. Algemeen 20
4.2. Natuur 20
4.3. Cultuurhistorie 22
4.4. Recreatie 23

5 INRICHTINGS- EN BEHEERMAATREGELEN 24

5.1. Inrichtingsmaatregelen 24
5.2. Externe wensen 25
5.3 Beheermaatregelen 26

BIJLAGE 1 - BEHEERKAART PLANGEBIED 30

1 AANLEIDING

Utrechts Landschap is beheerder van bijna 6.000 ha natuur, landschap en erfgoed in de provincie Utrecht. Voor al onze natuurgebieden stellen we een beheerplan op, waarin onze doelen voor dat natuurgebied zijn vastgelegd. Het beheerplan is een belangrijk onderdeel van onze beheercyclus. Alle gecertificeerde natuurorganisaties werken volgens een dergelijke cyclus. De beheercyclus is een periode van plannen, uitvoeren, monitoren en evalueren. Elk beheerplan zal gemiddeld genomen eenmaal per zes jaar worden getoetst door middel van een Kwaliteitstoets. De kwaliteitstoets is een essentieel onderdeel in de beheercyclus en kwaliteitszorg van Utrechts Landschap. Een PDCA-gecontroleerde omgeving helpt ons om onze ambities waar te maken of tijdig bij te sturen. Kwaliteitstoetsen hebben tot doel te beoordelen of de natuurdoelen zoals opgeschreven in de beheerplannen gerealiseerd (kunnen) worden. Anders gezegd: of het gevoerde beheer, de uitgevoerde (her)inrichtingsmaatregelen en uitgevoerde kwaliteitsimpulsen het beoogd effect hebben. Het beheerplan wordt na de toets aangepast of herbevestigd en kan dan weer 6 jaar mee. Mocht na de toets blijken dat het plangebied en beheer stabiel zijn en de doelen gehaald of zeer haalbaar zijn, dan kan een aanbeveling volgen om voor dat beheerplan over te stappen naar een 12-jarige toetsingscyclus. Utrechts Landschap benut de kwaliteitstoetsen tevens om de in- en externe kennisuitwisseling een stevige impuls te geven als vast onderdeel van de formele beheercyclus. Uitwisseling van kennis en ervaring met externe deskundigen draagt bij aan de verdere professionalisering van het natuurbeheer en beschouwen we als belangrijk nevendoel.

△ Ridderoordse Bos

2 PLANGEBIED

2.1 LIGGING

Dit beheerplan behandelt een groot deel van het eigendom van Utrechts Landschap ten noorden van de spoorlijn Den Dolder–Bilthoven. Het betreft de gebieden: Ridderoordse Bos, Vijverhof, Pleinesbos (inclusief Oude Tol), Willem Arntszbos, Maartensdijkse Bos en De Bantam (zie kaart 1 en tabel 1).
Het gebied ligt deels in en deels op de overgang naar de Laagte van Pijnenburg: een natuurlijke laagte gevormd in de voorlaatste ijstijd. Binnen het droge zandlandschap van de Utrechtse Heuvelrug vormde deze laagte een 'gat', waar na de laatste ijstijd veen tot ontwikkeling kwam. Het gebied was rijk aan gradiënten van hoog naar laag, droog naar nat. Tegenwoordig is de hydrologische situatie gewijzigd en het gebied sterk verdroogd, onder andere door grondwaterwinning en efficiënte waterafvoer. Vijverhof, het noorden van Ridderoordse Bos en het uiterste zuiden van Maartensdijkse Bos zijn onderdeel van de Laagte van Pijnenburg. Ridderoordse Bos en Maartensdijkse Bos liggen op de overgang van de Utrechtse Heuvelrug naar de lager gelegen veengronden van Noorderpark. De Bantam is onderdeel van het Noorderpark. De overige bossen liggen op de Utrechtse Heuvelrug.

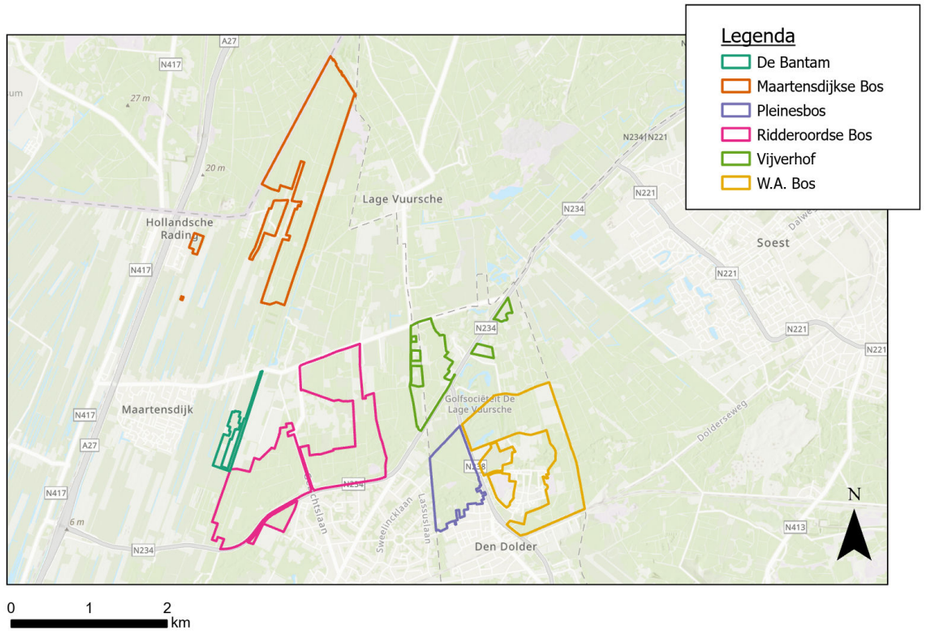

△ Kaart 1. Begrenzing plangebied beheerplan en deelgebieden

Gebied	Opp. (ha)	Eigendom sinds
De Bantam	11,74	2005
Maartensdijkse Bos	148,65	1936
Pleinesbos	55,45	1981
Ridderoordse Bos	210,93	1933
Vijverhof	82,24	1989
Willem Arntszbos	41,66	1989
Totaal plangebied	**550,68**	

△ Tabel 1. Oppervlakte plangebied en deelgebied

2.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.2.1. SNL-doelen natuurbeheerplan

Het **Maartensdijkse Bos** is een voormalige productiebos dat omgevormd wordt tot een meer natuurlijk bos, met loof- en naaldhout. Het **Ridderoordse Bos** is een gevarieerd bosgebied waar de grove den overheerst, hoewel er ook percelen met douglas en lariks zijn aangeplant na de Tweede Wereldoorlog. Ook in dit bos is steeds meer ruimte gegeven aan de inlandse eik, beuk en berk. Waarbij ook bewust percelen met (uitheems) naaldhout in stand zijn gehouden. In het noorden zijn nog restanten van een oud parkbos te vinden. Dreigende bebouwing in het Ridderoordse Bos was in 1927 de aanleiding voor het oprichten van Utrechts Landschap. Het gebied kwam in 1933 in eigendom. Landgoed **Vijverhof** dateert van eind 19de eeuw. Op een deel van het terrein is door de voormalige eigenaar een park aangelegd met veel bijzondere uitheemse bomen. In dit van oudsher natte gebied is een voormalig bouwland geplagd en vernat. In de nu vochtige heide gebied groeit massaal de koningsvaren.
Het **Pleinesbos** en de aangrenzende **Oude Tol** maakten vroeger deel uit van uitgestrekte (vochtige) heidevelden met hier en daar wat stuifduinen. Het huidige bos is grotendeels ontstaan uit spontane verjonging van grove den, eik en berk. In het **Pleinesbos** liggen nog enige (restanten van) bunkers uit de Tweede Wereldoorlog.
Het **Willem Arntszbos** bestaat uit open terrein, heide, gemengd bos, lanen en een grote akker. Deze akker, die geheel door bos is omsloten, wordt ecologisch beheerd en jaarlijks ingezaaid met granen. Daarbij blijft telkens een ander deel van de akker braak liggen om akkerkruiden een kans te geven. Het terrein was tot 1905 onderdeel van landgoed Ewijckshoeve. Daarna werd het “buitengesticht” van de Willem Arntszstichting. Sinds 1989 zijn de natuur- en agrarische gronden in eigendom en beheer van Utrechts Landschap. Op het terrein liggen nog gronden aangewezen als ruilgronden Hart van de Heuvelrug.
De Bantam is sinds 2005 in eigendom. Daarvoor was het een proefboerderij met varkens.

Dit beheerplan bevat met name de geactualiseerde doelen en (beheer)maatregelen voor de gebieden.
Voor een uitgebreide beschrijving van het plangebied zie beheerplan 2011-2021:

- Feijen, M. (2011). beheerplan Bossen rondom Bilthoven 2011-2021. De Bilt: Stichting Het Utrechts Landschap.

△ Willem Artntszbos

△ Heide in het Willem Artntszbos

△ Heidebermen in het Maartensdijkse Bos

△ Oude wallen met eiken in het Ridderoordse Bos

△ Graslanden van de Bantam

△ Open bos op de Oude Tol (nabij Pleinesbos)

△ Centrale laan de Oude Tol

△ Pleines bos – restanten WO II

△ Koningsvaren schraalland De Vijverhof

△ De Vijverhof (foto R.Ruiter)

2.3 BELEID

2.3.1. SNL-doelen natuurbeheerplan

Op onderstaande kaarten zijn de SNL beheertypen voor het plangebied uit het Natuurbeheerplan 2024 zichtbaar. In tabel 2 staat de oppervlakteverdeling van de verschillende natuurbeheertypen in het plangebied.

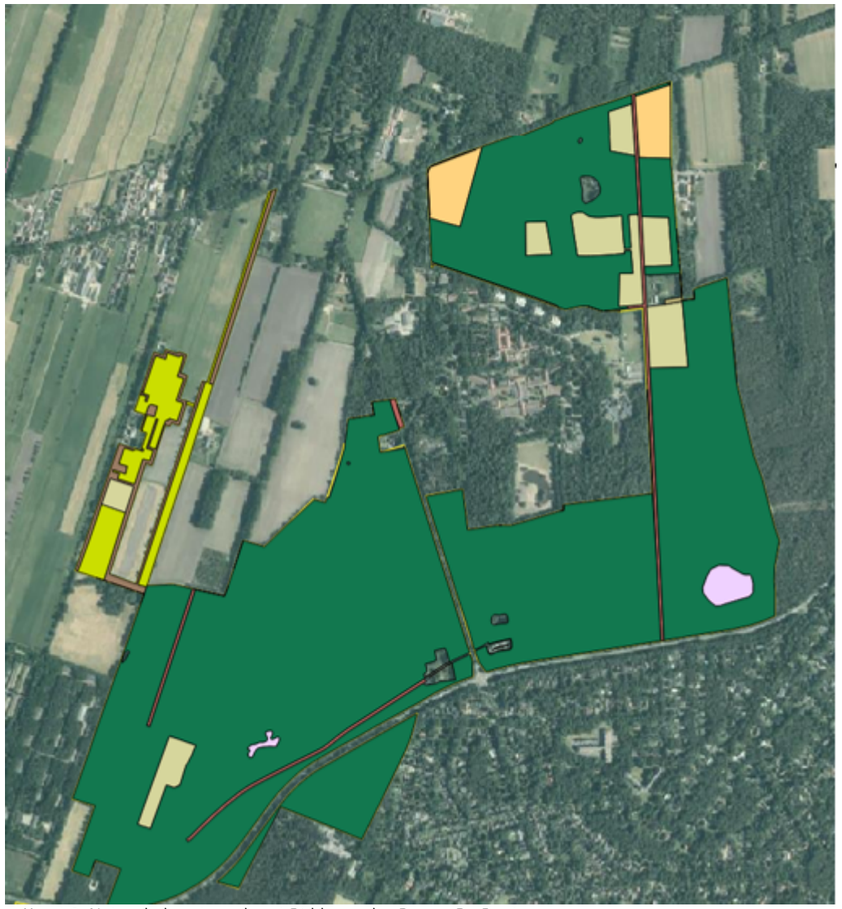

△ Kaart 2. Natuurbeheertypenkaart Ridderoordse Bos en De Bantam

Natuurbeheertypen Ridderoordse Bos

- N00.05 in agrarisch gebruik
- N07.01 Droge heide
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.03 Droog bos met productie
- L01.05 Knip- of scheerheg
- L01.07 Laan

Natuurbeheertypen De Bantam

- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N16.03 Droog bos met productie
- L01.02 Houtwal en houtsingel

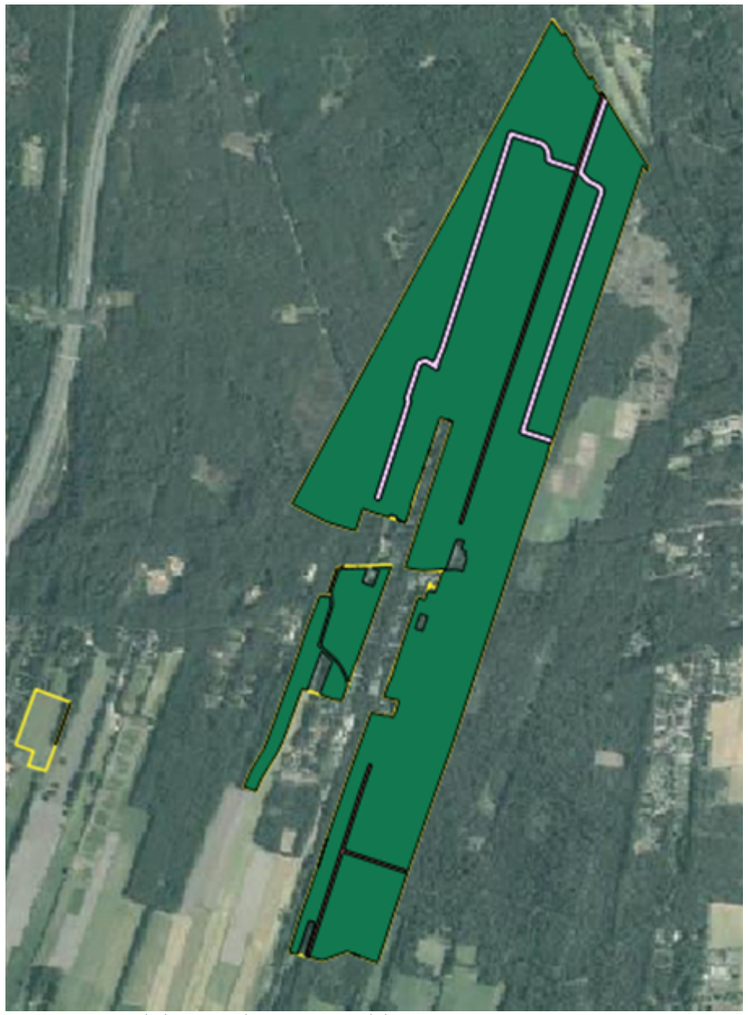

△ Kaart 3. Natuurbeheertypenkaart Maartensdijkse Bos

- N07.01 Droge heide
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.03 Droog bos met productie
- L01.07 Laan

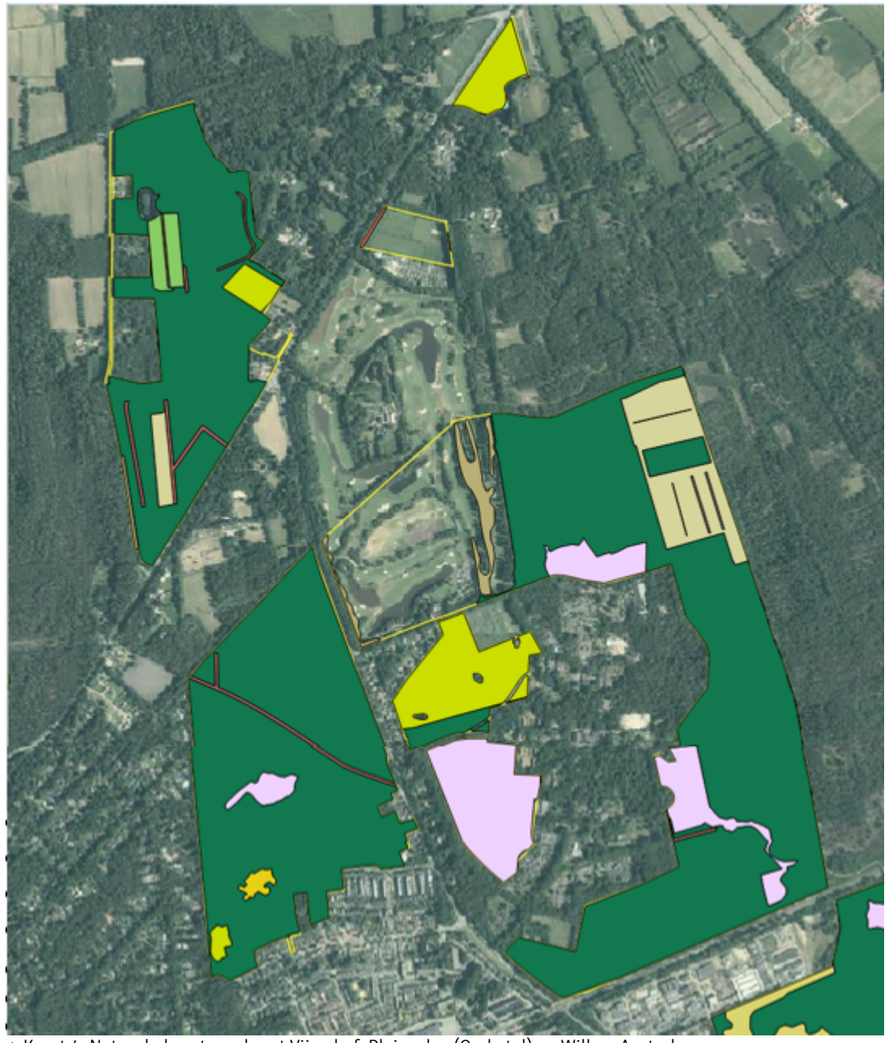

△ Kaart 4. Natuurbeheertypenkaart Vijverhof, Pleinesbos(Oude tol) en Willem Arntszbos

- N04.02 Zoete Plas
- N07.01 Droge heide
- N07.02 Zandverstuiving
- N10.02 Vochtig hooiland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.03 Droog bos met productie
- L01.02 Houtwal en houtsingel
- L01.05 Knip- of scheerheg
- L01.06 Struweelhaag
- L01.07 Laan

Code	Natuurbeheertype of LE-type	De Bantam	Maartensdijkse Bos	Ridder-oordse Bos	Vijver-hof	Pleines bos	W.A. bos
L01.01	Poel en klein historisch water			0,21	0,54		0,13
L01.02	Houtwal en houtsingel	3,64			0,15		
L01.05	Knip- of scheerheg			0,09			
L01.06	Struweelhaag						0,27
L01.07	Laan		2,44	3,31	1,33	0,83	0,14
N00.05	Nog om te vormen naar natuur		0,28	5,27	3,22		
N04.02	Zoete plas				0,07		
N07.01	Droge heide		5,92	1,79		1,27	16,95
N07.02	Zandverstuiving					0,62	
N10.02	Vochtig hooiland				2,04		
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland	7,42			4,46	0,54	8,73
N12.05	Kruiden- en faunarijke akker	0,69		10,89	1,33		9,47
N15.02	Dennen-, eiken-, en beukenbos		139,99	189,28	68,83	52,18	3,17
N16.03	Droog bos met productie	0,00	0,01	0,08	0,27		2,81
Totaal		**11,74**	**148,65**	**210,93**	**82,24**	**55,45**	**41,66**

△ Tabel 2. Oppervlakte van de SNL-natuurbeheertypen per gebied

2.2.2. Archeologie

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van archeologie is gebaseerd op de archeologische verwachtingswaarde.
Het Maartensdijkse Bos, De Bantam, het Ridderoordse Bos en een heel klein deel van de Vijverhof vallen onder de gemeente de Bilt. Willem Arntszbos, Pleinesbos en het grootste deel van Vijverhof vallen binnen de gemeente Zeist.

Via de gisviewer van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zijn alle archeologische waardekaarten ontsloten: Gemeentelijke archeologische kaarten | Rijksdienst v oor het Cultureel Erfgoed
En door te klikken op een locatie komt zowel de waarde in beeld als wat er beleidsmatig geldt op de locatie. Bijvoorbeeld de toegestane maximale ontgravingsdiepte.

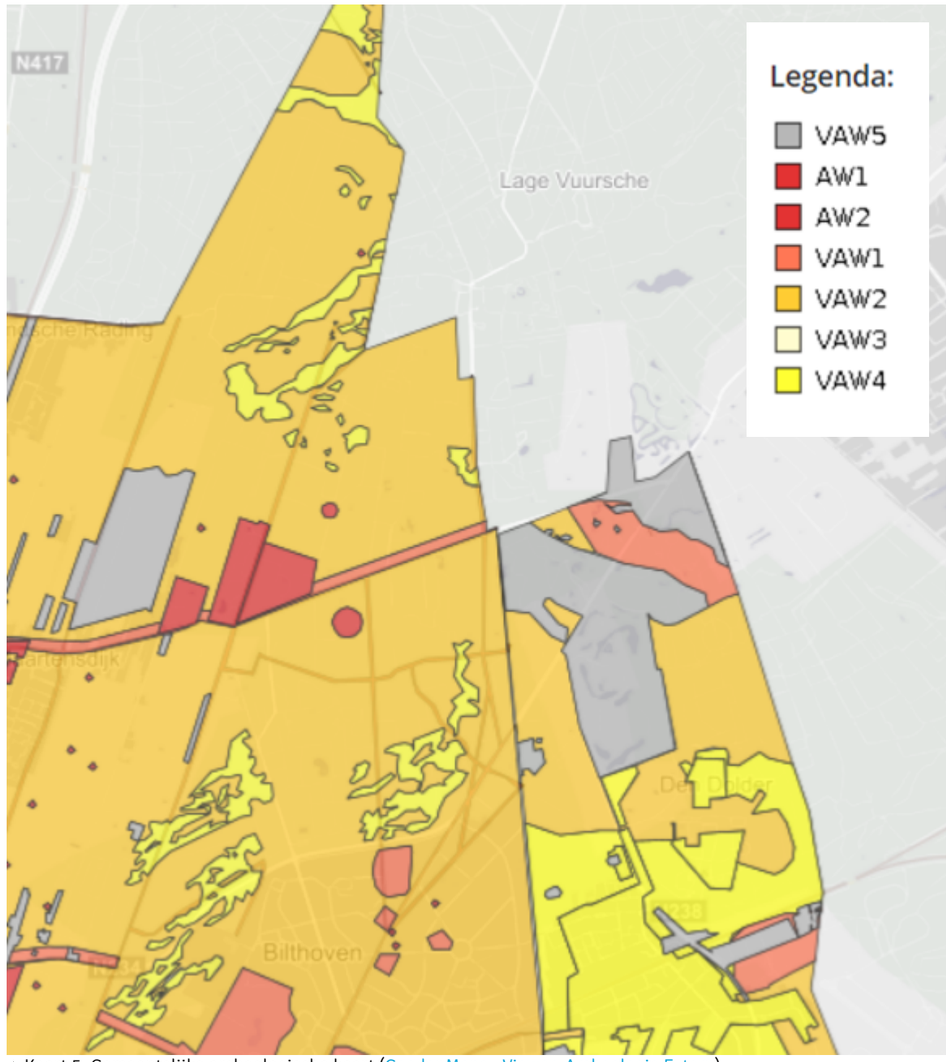

△ Kaart 5. Gemeentelijke archeologische kaart (GeodanMaps - Viewer: Archeologie Extern)
Ter oriëntatie: de plek van het oude landgoed Ridderoord is als grote rode stip op de kaart te herkennen.

AW1	Archeologische monumenten (AMK-terreinen zonder wettelijke bescherming), vindplaatsen (incl. militair erfgoed), historische kern, landgoederen
AW2	Historische dijken, kaden en wegen in relatie tot de ontginning, dijken militair erfgoed
VAW1	Historische bewoningslinten, zones met verwachting militair erfgoed
VAW2	Zones met een hoge archeologische verwachting, zones met een middelhoge archeologische verwachting
VAW3	Zones met een onbekende archeologische verwachting: dekzand afgedekt met veen of met een moerige bovengrond
VAW4	Zones met een lage archeologische verwachting en/of stuifduinen
VAW5	Zones met een verstoring tot onder het archeologisch niveau en reeds onderzochte en vrijgegeven zones

△ Tabel 3. Uitgebreide legenda

2.2.3. Cultuurhistorie

In het plangebied komt geen rijksmonument voor. Er zijn ook geen gemeentelijke monumenten op het eigendom van Utrechts Landschap.

Op de kaart met groen erfgoed van de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed staan diverse elementen binnen het plangebied ingetekend.

Rijksbeschermde groenaanleggen
Groenaanleg bij buitenplaatsen en landgoederen
Tuinen
Landschap met oude boskernen, houtwallen, heggen
Landschap met oude boskernen, houtwallen, heggen
Bomen en struiken

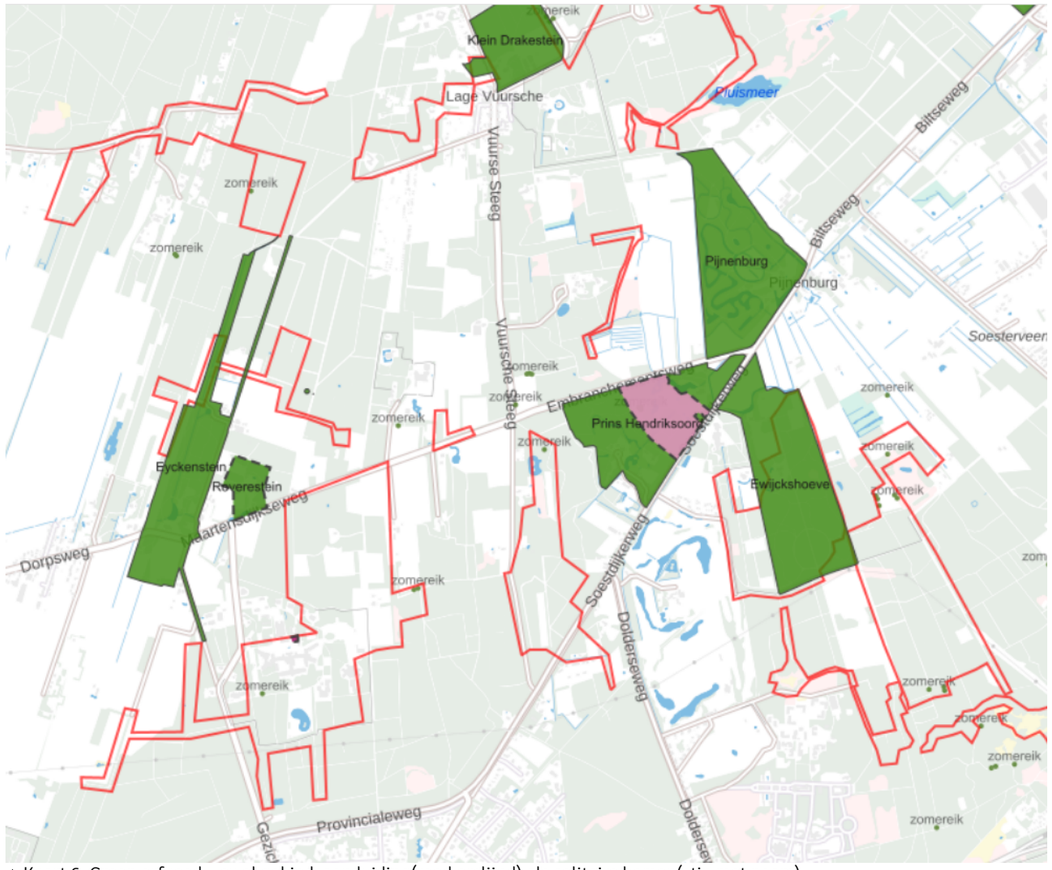

△ Kaart 6. Groen erfgoed, zowel gebiedsaanduiding(rood omlijnd) als solitaire bomen(stip met naam)

Het roodomlijnde gebied van het Ridderoordse Bos heeft cultuurhistorische duiding "B – waardevol". Voor de Vijverhof en het Maartensdijkse Bos is de waardering "C – vrij waardevol". Het Willem Artntzbos heeft een waardering van "B/C -(vrij) waardevol".

2.2.4. Aardkundige waarden

Op basis van de kaart met aardkundige waarden van de provincie Utrecht zijn er geen aardkundige monumenten en aardkundige waarden binnen het plangebied te onderscheiden.

2.2.5 Bossenstrategie

Een deel van de bossen is aangewezen als oude bosgroeiplaats. De handreiking[1] van de provincie Utrecht zegt hierover: *Een oude bosgroeiplaats is een plaats waar sinds het begin van de 19e eeuw bos aanwezig is. Deze bossen zijn waardevol vanwege de daar aanwezige bijzondere natuurwaarden, de bovengrondse maar ook juist de ondergrondse biodiversiteit die kenmerkend is voor deze plaatsen. Deze natuurwaarden zijn onvervangbaar door de lange ontwikkelingstijd. Er zijn vaak soorten aanwezig die in jongere bossen ontbreken. Het gaat dus niet om de leeftijd van de aanwezige bomen maar om de duur dat ter plekke zo goed als onafgebroken bos aanwezig is geweest.* In de provincie Utrecht zijn oude bosgroeiplaatsen beschermd: bos op oude bosgroeiplaatsen moet bos blijven.

In de omgevingsverordening is de volgende definitie opgenomen voor oude bosgroeiplaatsen. "Oude bosgroeiplaats: gronden met actueel bos waarop in 1832 een bosgroeiplaats met bos, dennenbos of heide met struiken aanwezig was en waarop sindsdien een bosgroeiplaats aanwezig is geweest, dan wel locaties met actueel bos waarop al meer dan 150 jaar een bosgroeiplaats aanwezig is en die in het informatiebestand als oude bosgroeiplaats zijn aangewezen."

Op het Omgevingsloket is de begrenzing van de oude bosgroeiplaatsen weergegeven.

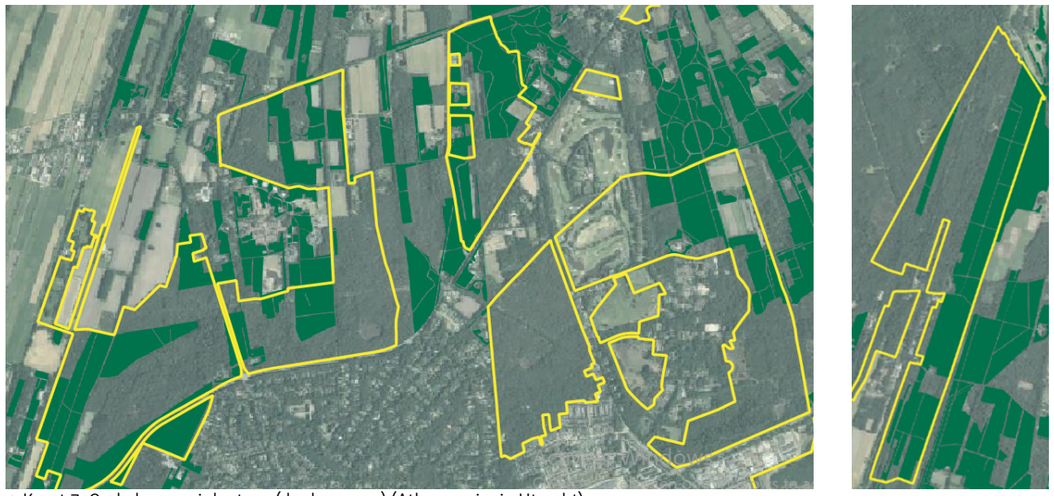

△ Kaart 7. Oude bosgroeiplaatsen (donkergroen) (Atlas provincie Utrecht)

1 Handreiking oude bosgroeiplaatsen. Provincie Utrecht. Handreiking bij de instructieregel oude bosgroeiplaatsen Datum: 23-04-2024 Referentie: UTSP-389271259-4947

3 EVALUATIE BEHEER

Onderstaande kaarten en tabellen vatten de resultaten van de doelstellingen uit het beheerplan ten aanzien van natuur voor het plangebied samen.

Samenvatting conclusies SNL-beheertype
Kwaliteitsbepaling SNL natuurbeheertypen gebaseerd op kwaliteitsscores voor structuur, flora en fauna, standplaatsfactoren en ruimtelijke condities. Groen: goed; oranje: matig; rood: slecht; grijs: te klein om te beoordelen.

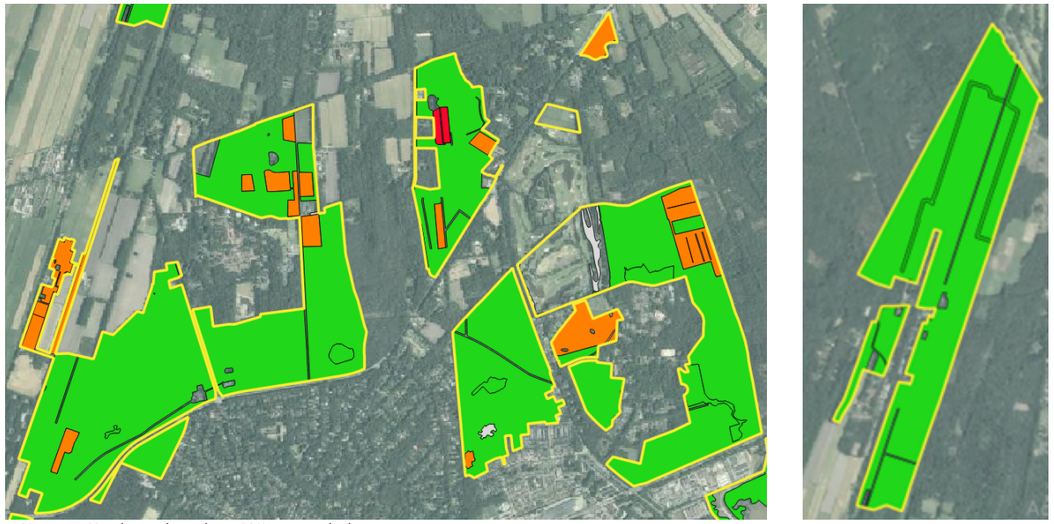

△ Kaart 8. Kwaliteitsbepaling SNL natuurbeheertypen

Samenvatting conclusies natuurdoelen beheerplan

Onderstaande tabellen vatten de resultaten van de doelstelling uit het beheerplan ten aanzien van natuur samen.

BOS - Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
Een gevarieerd, structuurrijk en gemengd grotendeels inheems bos In dit bos een hoog aandeel staand en liggend dood hout van verschillende diameters, inclusief zware stammen, in verschillende verteringsstadia als belangrijke biotoop voor insecten (bijvoorbeeld boktorren) en saprofytische paddenstoelen.	Behaald, plaatselijk wat meer dood hout gewenst.
Lokaal opstanden en groepjes lariks en fijnspar met de exclusief aan deze soorten gebonden paddenstoelen (ectomycorrhizavormers). Deze opstanden zijn van belang als broedgelegenheid voor roofvogels.	Behaald
Plaatselijk een oud inheems loofbos van beuk en (zomer)eik.	Behaald
Beukengalerijbos als belangrijke verschaffer van holen voor holenbroeders.	Behaald
Open bos met plaatselijk een vochtminnende ondergroei gedomineerd door dopheide en pijpenstrootje.	Behaald
Twee monumentaal voormalig parkbossen met een hoog aandeel versierende exoten.	Behaald
Een berkenbosje met een rijke paddenstoelenflora met onder andere een bijzonder grote populatie roodbruine slanke amaniet.	Behaald
Grote populaties dubbelloof(GE) en koningsvaren langs greppels met mosrijke oevers verspreid door het bos.	Behaald
Cultuurhistorisch waardevolle eikenwallen die ruimte bieden aan bladmossen en varens.	Behaald

Heide - Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
Kruidenrijk heidebermen als verbindend element met de omringende gebieden. Als biotoop voor levendbarende hagedis, hazelworm en insecten (onder andere bosmieren en bosmetselbij). In deze heidebermen groepjes lariks met daaraan gebonden mycorrhiza (in het bijzonder holsteelboleet).	Behaald qua soorten, met uitzondering van de bosmetselbij.
Kruidenrijke heideveldjes en heischrale vegetaties die ruimte bieden aan kenmerkende fauna waaronder zandbijtjes, zandloopkevers, levendbarende hagedis en jagende libellen. Met op het Jeneverbesveld ruimte voor zijn naamgever.	Qua verbindingen nog niet behaald.
Met Park Vliegbasis Soesterberg verbonden heideveldjes afgewisseld met droge schrale kruidenrijke vegetaties, kaal zand en korstmossenrijke pioniersvegetaties: Deze heideveldjes bieden ruimte aan levensvatbare deelpopulaties zandhagedis en levendbarende hagedis en zijn rijk aan insecten (waaronder zeldzame zandbijtjes en heidesabelsprinkhaan)	Behaald
Kolonisatie van de heideveldjes door insecten als heivlinder, heideblauwtje en kommavlinder vanaf de vliegbasis.	Grotendeels behaald. De verbinding zou nog wat robuuster kunnen.

GRASLANDEN- Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
In het Willem Arntszbos een kruidenrijk ovaal grasland, via de heideveldjes verbonden met de vliegbasis, met vegetaties die behoren tot de droge Kamgrasweide, Vogelpootjes-associatie en de Associatie van Schapengras en Tijm.	Behaald qua verbinding. Niet behaald als het om vegetatie gaat.
In de Vijverhof een vochtig tot nat botanisch waardevol hooiland onder invloed van zwakzuur grondwater en regenwater met soorten uit de natte heides en soorten uit het Dotterbloem-verbond.	Behaald
Op de Bantam kruidenrijke graslanden die geleidelijk overgaan in bessenrijke houtwallen.	Deels behaald. De graslanden zijn nog niet erg kruidenrijk
In de Vijverhof een bloemrijk droog grasland behorende tot het Dwerghaververbond en Verbond van Gewoon struisgras. Dit grasland gaat geleidelijk over in grovedennenbos. Ten aanzien van het losse perceel Ewijckshoeve: Een vochtig tot nat dotterbloemhooiland.	Geen informatie aanwezig. Niet te beoordelen
In het Ridderoordse Bos matig voedselrijke bloemrijke graslanden (kamgrasweides en glanshaverhooilanden).	Meerdere graslanden aanwezig. Over de ontwikkeling zijn geen gegevens aanwezig.

WATER- Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
Een vijver deels omzoomd met riet, bomen en struiken en met korte (veldrus)vegetaties (de Vijverhof).	Deels behaald. Korte vegetatie langs het water is beperkt.
In het Willem Arntszbos heldere, deels grondwatergevoede poelen met op de brede langzaam aflopende oevers bloemrijke vegetaties die deels behoren tot het Dotterbloem-verbond.	Deels behaald. Een bloemrijke vegetatie op de oever ontbreekt.
Op de Bantam grondwatergevoede poelen als voortplantingsbiotoop voor kamsalamander.	Niet behaald. Poelen worden najaar 2024 aangelegd.
Poelen en vijvers, deels met een zeldzame flora (dubbelloof en moeraswolfsklauw) op de oevers, als voortplantingsbiotoop voor libellen.	Behaald

LANEN - Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
Een beukenlaan die herinnert aan de tijd dat door Oude Tol een belangrijke weg liep.	Behaald
Een paddenstoelenrijke beukenlaan, die ruimte biedt aan onder andere roodschubbige gordijnzwam, ronde truffelknotszwam en trechtercantharel.	Deels behaald. Meerdere lanen zijn aanwezig. De genoemde soorten niet.

AKKERS - Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
In het Willem Arntszbos een akkercomplex met bloemrijke wintergraanakkers (Korenslaassociatie) en faunarijke zomergraanakkers. Het overstaande graan en de stoppels van het zomergraan bieden voedsel aan trekkende vogels en wintergasten (als keep, vink, geelgors en ringmus).	Deels behaald. Een aantal soorten ontbreken.
Op de Bantam een akkertje als voedsel voor vogels en zoogdieren (das en veldmuizen).	Niet behaald
In de Vijverhof en Ridderoordse bos kruidenrijk akkertje behorende tot de Korensla-associatie.	Niet behaald De akkers worden met name als faunaakker ingezaaid.

OVERIG - Doelstellingen uit het beheerplan 2011-2021	Behaald resultaat
Fungeren als kerngebied binnen de dassenpopulatie van de Noordelijke Heuvelrug.	Behaald
Bantam als ecologische verbindingszone binnen Noorderpark.	Behaald
Bantam als belangrijk onderdeel van een dassentrekroute en dassenleefgebied.	Behaald
Ruimte voor een territorium kerkuil op de Bantam.	Behaald

Samenvatting conclusies doelen cultuurhistiorie beheerplan
Onderstaande tabel vat de resultaten van de doelstelling uit het beheerplan ten aanzien van cultuurhistorie samen.

Doel cultuurhistorie beheerplan 2011-2021	Resultaat
Behoud van de (beleefbaarheid van) aanwezige cultuurhistorische waarden.	Grotendeels behaald. De beleefbaarheid kan voor een aantal objecten beter.

Samenvatting conclusies doelen recreatie beheerplan
Onderstaande tabel vat de resultaten van de doelstelling uit het beheerplan ten aanzien van recreatie samen.

Doel recreatie beheerplan 2011-2021	Resultaat
Ruimte voor recreanten om te genieten van natuur en cultuur.	Behaald

4 DOELSTELLINGEN

4.1 ALGEMEEN

De doelstelling op hoofdlijnen:
- → Behoud en herstel van kenmerkende diversiteit aan planten en dieren: binnen een bosrijke omgeving een parelsnoer van open terreinen in de vorm van droge tot natte (schraal)graslanden, soortenrijke heideveldjes en kruidenrijke akkers.
- → Behouden van het cultuurhistorisch waardevolle landschap en de cultuurhistorisch waardevolle elementen.
- → Ruimte bieden voor recreanten om te genieten van rust, natuur en cultuur.

4.2 NATUUR

Doelstelling voor alle bossen
- → Instandhouden en ontwikkelen van een gevarieerd, structuurrijk en gemengd grotendeels inheems bos met een gezonde en vitale bodem en een hoog aandeel staand en liggend dood hout van verschillende diameters, inclusief zware stammen, in verschillende verteringsstadia als belangrijke biotoop voor insecten (bijvoorbeeld boktorren) en saprofytische paddenstoelen.
  Binnen deze doelstelling zit er variatie in de bossen:
  1. Bossen met **alleen inheemse** boomsoorten. Dit geldt voor Pleinesbos en Oude tol.
  2. Bossen met **grotendeels inheemse** soorten en ook uitheems naaldhout.
  3. **Open bos** (overlappend met 1 en 2) zoals de Oude Tol , ten noorden van het oostelijke heideterrein in het Ridderoordse bos en de zones om alle heideterreinen.
  4. **Parkbos** met een hoog aandeel uitheemse bijzondere naald- en/of loofboomsoorten.
- → Instandhouden van opstanden en groepjes lariks en fijnspar met de exclusief aan deze soorten gebonden paddenstoelen (ectomycorrhizavormers). Deze opstanden zijn van belang als broedgelegenheid voor roofvogels.
- → Instandhouden van alle veterane, monumentale en markante bomen.
- → Instandhouden en ontwikkelen van de beukengalerijbossen als belangrijke verschaffer van holen voor holenbroeders.
- → Instandhouden en ontwikkelen van voor insecten aantrekkelijke geleidelijke overgangen naar heide en graslanden.

Doelstelling voor de parkbossen:
- → Instandhouden van een monumentaal voormalig parkbos. In het Ridderoordse bos gedomineerd door beuk en eik met een hoog aandeel versierende exoten waaronder bijzonder dikke sitkasparren en hoge reuzenlevensbomen. In de Vijverhof met een bijzondere collectie coniferen en monumentale, bijzonder dikke Douglas.

Doelstelling voor het open bos

- Instandhouden en ontwikkelen van open bos. Op bestaande plekken en in een zone om de heideterreinen en de zandverstuiving . Hiermee het bos ook een functie voor aan heide gebonden soorten geven zoals de levendbarende hagedis.

Doelstelling voor de lanen

- Instandhouden en ontwikkelen van lanen volgens de aanduiding (goud, zilver en brons met reden) die ze hebben gekregen. Hieronder vallen onder andere in het Ridderoordse Bos de paddenstoelenrijke beukenlaan. En de beukenlaan van de Oude Tol die herinnert aan de tijd dat door Oude Tol een belangrijke weg liep.

Doelstelling voor eikenwallen en greppels

- Instandhouden van cultuurhistorisch waardevolle eikenwallen die ruimte bieden aan bladmossen en varens.
- Instandhouden van grote populaties dubbelloof en koningsvaren langs greppels in de Vijverhof met mosrijke oevers verspreid door het bos.

Doelstelling voor de heide en de heidebermen

- Instandhouden en ontwikkelen van kruidenrijk heidebermen in het Maartensdijkse Bos als verbindend element met de omringende gebieden. Als biotoop voor levendbarende hagedis, hazelworm en insecten (onder andere bosmieren en bosmetselbij). In deze heidebermen groepjes lariks met daaraan gebonden mycorrhiza (in het bijzonder holsteelboleet).
- Instandhouden en ontwikkelen van kruidenrijke heideveldjes die ruimte bieden aan kenmerkende fauna en flora waaronder zandbijtjes, zandloopkevers, heidesabelsprinkhaan, levendbarende hagedis, zandhagedis en jagende libellen. Met op het Jeneverbesveld in het Ridderoordse Bos ruimte voor zijn naamgever.
- In het Willem Arntszbos instandhouden en ontwikkelen van een mozaïek van kruidenrijke heideveldjes, droge schrale kruidenrijke vegetaties, kaal zand en korstmossenrijke pioniersvegetaties. Verbonden met elkaar en het Park Vliegbasis Soesterberg.
  - Associatie van Struikhei en Stekelbrem;
  - Associatie van Buntgras en Heidespurrie;
  - Vogelpootjes-associatie;
  - Associatie van Schapengras en Tijm;
  - Associatie van Liggend walstro en Schapengras;
  - Dopheidebegroeiingen.
- Instandhouden en ontwikkelen van leefgebied voor insecten als heivlinder, heideblauwtje en kommavlinder.

Doelstelling voor het koningsvaren schraalland van de Vijverhof

- Instandhouden en ontwikkelen van een vochtig tot nat botanisch waardevol hooiland onder invloed van zwakzuur grondwater en regenwater met soorten uit de natte heides en soorten uit het Dotterbloem-verbond. Karakteristiek voor dit hooiland is de aanwezigheid van koningsvaren en dubbelloof.

Doelstelling voor het kruidenrijk grasland:

- In het Ridderoordse Bos matig voedselrijke bloemrijke graslanden (kamgrasweides en glanshaverhooilanden).
- In de Vijverhof een bloemrijk droog grasland behorende tot het Dwerghaververbond en Verbond van Gewoon struisgras. Dit grasland gaat geleidelijk over in grove dennenbos. Ten aanzien van het losse perceel Ewijckshoeve: Een vochtig tot nat dotterbloemhooiland.
- In het Willem Arntszbos een kruidenrijk ovaal grasland, via de heideveldjes verbonden met de vliegbasis, met vegetaties die behoren tot de droge Kamgrasweide, Vogelpootjes-associatie en de Associatie van Schapengras en Tijm.
- In Bantam kruidenrijke graslanden die geleidelijk overgaan in bessenrijke houtwallen.

Doelstelling voor de akkers

- In het Willem Arntszbos een akkercomplex met bloemrijke wintergraanakkers (Korenslaassociatie) en faunarijke zomergraanakkers. Het overstaande gewas en de stoppels van het zomergraan bieden voedsel aan trekkende vogels en wintergasten (als keep, vink, geelgors en ringmus).
- In het Willem Arntszbos de ontwikkeling en instandhouding van soortenrijk struweel rondom de akkertjes als broed- en foerageerbiotoop voor vogels van het kleinschalige cultuurlandschap.
- Kruidenrijke akkers, onder andere de Korensla-associatie.
- Akkers als voedsel voor vogels en zoogdieren.

Doelstelling voor de poelen en de vijver

- Instandhouden en ontwikkelen van poelen met een gevarieerde kruidenrijke vegetatie. Met een beheer gericht op amfibieën en libellen.
- In de Vijverhof een vijver deels omzoomd met riet, bomen en struiken en met korte (veldrus)vegetaties.
- In de Bantam poelen als voortplantingsbiotoop voor kamsalamander.

Doelstelling dassenpopulatie

- Instandhouden en stimuleren van de aanwezige dassenpopulatie door:
  - Rust
  - Mozaïek van bos, akkers en graslanden
  - Stimuleren van de aanleg van verbindingszones en faunapassages

Doelstelling voor een aantal vogelsoorten

- Ruimte voor een territorium kerkuil in de Bantam

Doel ten aanzien van reptielen en amfibieën:

- Instandhouden en ontwikkelen van een landschap dat alle mogelijkheden biedt voor levensvatbare deelpopulaties levendbarende hagedis, zandhagedis, ringslang en hazelworm. Bestaande uit heideveldjes, kruidenrijke heidebermen en meer open bos. Deze in verbinding met populaties in de omgeving.

4.3 CULTUURHISTORIE

Doelstelling

- In stand houden, versterken en beschermen van de aanwezige cultuurhistorische elementen en structuren waaronder toegangspoorten, grenspalen en -greppel, eikenwallen, WOII bouwwerken, vloeiweides met betonnen aanvoergoten en

historische (zicht)lanen.
→ Behoud van de (beleefbaarheid van) aanwezige cultuurhistorische waarden.

4.4 RECREATIE

Doelstelling
→ Een binnen de natuurwaarden passende openstelling.

Er wordt gestreefd naar een openstelling en zonering die passend is binnen de aanwezige natuurwaarden. Aanwezige voorzieningen worden in stand gehouden en richten zich met name op wandelen. De Bantam en de Oude tol zijn rustgebieden voor de natuur. Het Pleinesbos wordt druk bezocht. De overige gebieden zijn toegankelijk voor extensieve recreatie.

5 INRICHTINGS- EN BEHEERMAATREGELEN

5.1 INRICHTINGSMAATREGELEN

Om het gewenste niveau van natuurkwaliteit, zoals beschreven in de doelstellingen en het provinciale natuurbeheerplan 2024, te kunnen bereiken zijn naast regulier beheer een beperkt aantal inrichtingsmaatregelen (projecten) en wat onderzoek noodzakelijk:

Natuur

→ **Project afronding heidebermen Maartensdijkse Bos**
Voor het verbinden van de heidebermen met noordelijke en oostelijke terreinen wordt gezocht naar de juist locatie om dat te realiseren.

→ **Project winterverblijf vleermuizen Willem Arntszbos**
Voor het creëren van een beter klimaat in het verblijf om te overwinteren wordt:
- Wat extra massa (aarde) tegen het verblijf aan gelegd.
- Extra wegkruipmogelijkheden aangebracht. Er liggen veel speciale stenen gestapeld die niet zijn opgehangen.

→ **Onderzoek kruidenrijke graslanden**
Onderzocht wordt de mogelijkheid om een aantal soortenarme graslandpercelen (N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland) om te vormen naar soortenrijkere vegetaties. Daartoe is (water)bodemchemisch en hydrologisch onderzoek noodzakelijk. Het betreft de volgende percelen:
- Vijverhof perceel Ewijkshoeve ontwikkeling richting N10.01 nat schraalland
- Vijverhof schapenweide: ontwikkeling richting N11.01 droog schraalland
- Willem Arntszbos: ontwikkeling richting N06.04 vochtige heide, N10.02 vochtig hooiland en N11.01 droog schraalland.

Daarnaast is onderzoek naar hydrologie en oppervlakte waterhuishouding van de omgeving van het koningsvaren schraalland op Vijverhof noodzakelijk.

→ **Onderzoek en monitoring poelen**
De poelen zijn zeer gevarieerd qua vorm, ligging en kwaliteit. Komende beheerplanperiode worden de poelen geïnventariseerd en op basis daarvan een “poelenplan” gemaakt. Een plan met aanbevelingen voor het beheer gericht op er in (potentieel) voorkomende soorten. Water in een verder droge omgeving is zeer waardevol. Naast de poelen wordt eveneens de serpentinevijver in het parkbos van het voormalige huis Ridderoord meegenomen in het plan.

→ **Onderzoek bodemkwaliteit**
Niet alleen voor de gebieden binnen deze kwaliteitstoets, maar voor alle bossen die Utrechts Landschap in eigendom heeft is inzicht in de bodemkwaliteit gewenst. Bekend is dat landelijk de bodemkwaliteit achteruit gaat. Met name verzuring door de uitstoot van ammoniak is een probleem. Voorafgaand aan het nemen van maatregelen - zoals het toepassen van steenmeel – is de feitelijke waarde nodig.

Cultuurhistorie & recreatie

→ **Project inventarisatie monumentale en bijzondere bomen.**
Om de kwaliteiten van de (voormalige) parkbossen van de Vijverhof en het Ridderoordse Bos naar waarde te schatten wordt er een inventarisatie gemaakt van de oude bomen. Doel van die inventarisatie is specifieke aandacht bij het beheer voor betreffende bomen vanuit cultuurhistorisch maar zeker ook ecologisch oogpunt.

→ **Project herstel ingangen en poorten de Vijverhof**
De beide ingangen - aan Embranchementsweg en op de hoek met Vuurseweg bij tolhuis – zijn cultuurhistorisch van belang. De ingang bij het tolhuis verdient een opknapbeurt.

→ **Project inventarisatie cultuurhistorische objecten.**
Komende beheerplan periode worden cultuurhistorische objecten geïnventariseerd en geregistreerd in het beheersysteem van Utrechts landschap.

→ **Project lanen**
In het kader van het beheerplan Zeister buitenplaatsen is een waardering voor lanen opgesteld. De categorieën 'goud', 'zilver' en 'brons' worden onderscheiden. Waarbij 'gouden' lanen in het beheer meer aandacht en meer accent krijgen dan de 'zilveren' en 'bronzen' lanen. Alle lanen zullen komende beheerplanperiode in één van de drie categorieën worden ingedeeld. Aansluitend zullen per laan specifieke beheermaatregelen worden benoemd.

5.2 EXTERNE WENSEN

→ In de Laagte van Pijnenburg **natte natuur een nieuwe impuls geven** door onder andere de intensieve landbouw uit de laagst gelegen percelen te verplaatsen. Dit is al deels opgepakt binnen de Blauwe agenda. Utrechts landschap heeft het idee dat er meer mogelijk is.
→ De vier geïsoleerde heideterreintjes en het ovale grasland in het Willem Arntszbos met elkaar en de vliegbasis verbinden. Dit kan gerealiseerd worden bij een **herinrichting van Dennendal**, één van de groene projecten van 'Hart van de Heuvelrug'.
→ Binnen de driehoek Ewijckshoeve, landgoed Pijnenburg en Prins Hendriksoord is een ecoduct gewenst. Daarnaast ziet Utrechts Landschap graag **een veilige oversteek voor fauna tussen het Pleinesbos en het Willem Arntszbos over de N238**. Naast een oversteek over de N238 is **ook een oversteek over de N234 noodzakelijk**. Het is van belang dat de laatste open ruimte tussen Oude Tol en de N234 niet wordt volgebouwd.
→ Kruidenrijke graslanden, poelen, houtwallen en geleidelijke bosranden zijn gewenst in Noorderpark. Kansen liggen op het mobilisatiecomplex langs de N234 direct ten westen van Ridderoordse Bos. **Utrechts Landschap ziet graag bij eindiging van het gebruik door defensie dit complex ingericht voor de natuur.**
→ Voor meer dynamiek in de bossen ziet Utrechts Landschap graag de nulstand op edelhert en wild zwijn verdwijnen.

5.3 BEHEERMAATREGELEN

Voor de beheerkaarten zie bijlage 1.

5.3.1 Natuur

Voor alle bossen is het overkoepelende doel: Een gevarieerd, structuurrijk en gemengd grotendeels inheems bos met een gezonde en vitale bodem. Daarbinnen zit wat variatie in de bossen.

1. Bossen met **alleen inheemse** boomsoorten. Dit geldt voor Pleinesbos en Oude tol
2. Bossen met **grotendeels inheemse** soorten en ook uitheems naaldhout.
3. **Open bos** (overlappend met 1 en 2) zoals de Oude Tol , ten noorden van het oostelijke heideterrein in het Ridderoordse Bos en de zones om alle heideterreinen.
4. **Parkbos** met een hoog aandeel uitheemse bijzondere naald- en/of loofboomsoorten

Bosbeheer

→ Om de doelstelling van "grotendeels inheems" te halen moet ook komende beheerplanperiode het percentage uitheems naaldhout afnemen. Dit wordt bereikt door
- In de verjongingsvakken de opslag van uitheems naaldhout volledig blijven verwijderen.
- In de rest van het bos vooral gericht verwijderen van sterk uitzaaiende zaadbomen.
- Beter clusteren van uitheems naaldhout dan losse exemplaren in een verder inheems vak laten staan.

In deze bossen mogen er clusters uitheemse naaldbomen aanwezig blijven. Dit heeft meerwaarde voor een aantal aan naaldhout gebonden paddenstoelen, voor roofvogels, maar ook boommarters die graag jagen in fijnspar percelen.

→ Bosbeheer is kleinschalig en boomgericht. Bijzondere (toekomst) bomen worden vrijgesteld van hun concurrenten, krijgen extra aandacht.
→ Alleen randbomen worden gecontroleerd op veiligheid (zie bij recreatie) .
→ Amerikaanse vogelkers en opslag Amerikaanse eik worden planmatig (vooruitlopend op dunningen) bestreden.
→ Bij dunningen wordt gestreefd naar een hoger aandeel inheems loof(hout) ten koste van uitheemse soorten.
→ Aanwezige monumentale en markante bomen worden vrijgesteld van hun concurrenten, waarbij het bosklimaat wordt behouden.
→ Een structureel aandeel dood hout wordt in stand gehouden door regelmatig ringen van bomen van allerlei soorten en afmetingen. Ringen is een van de maatregelen om toekomstbomen meer ruimte te geven tijdens dunningen.
→ Voor meer structuur (en dood hout) worden er ook bomen omgetrokken waarbij de kluit omhoog blijft staan. De onderkant van de kluit heeft bij voorkeur expositie op de zon.
→ Verspreid in het bos worden groepjes bomen met goed verteerbaar strooisel aangeplant. Het gaat om soorten als winterlinde, hazelaar, haagbeuk en zoete kers. Aangevuld met boswilg en sporkehout vanwege hun belang voor insecten.

Bosbeheer open bos

Open bos komt nu al voor op de Oude tol en het Ridderoordse Bos. Hier is het zaak alert te zijn op het open blijven van het bos. Komende beheerplanperiode wordt er gewerkt aan meer open bos in een straal van 50-100 meter om heideterreinen.

- Waar bos en heide aan elkaar grenzen zal waar mogelijk van de eerste 50 – 100 meter bos een zeer open bos worden gemaakt.

Bosbeheer parkbos

- Het beheer van het (voormalig) parkbos is kleinschalig en boomgericht. Monumentale bomen worden vrijgesteld van hun concurrenten, waarbij het bosklimaat wordt behouden.
- Groot staand en liggend dood hout wordt binnen de percelen niet verwijderd.
- In het parkbos wordt niet gewerkt met zwaar materiaal.

Beheer heide en heidebermen

- De heideterreinen worden begraasd met een gescheperde schaapskudde waarbij gestuurd wordt op begrazingslocatie en -druk. Houtige opslag wordt voorafgaand aan een graasronde verwijderd.
- Afhankelijk van de vegetatie ontwikkeling kan de heide periodiek en gefaseerd aanvullend kleinschalig beheerd worden.
- De heidebermen in het Maartensdijkse Bos worden gemaaid (met afvoeren) in een 3 jarige cyclus met aandacht voor een geleidelijke overgang naar het aangrenzende bos. Jaarlijks éénderde deel maaien verspringend over zowel linker- als rechterberm.
- Het jeneverbesstruweel in het Ridderoordse Bos wordt vrijgehouden van bosopslag, zodat successie naar bos wordt voorkomen.

Beheer akkers

Voor de akkers van het Willem Arntszbos is een strokenteeltplan opgesteld met aangepaste vruchtwisseling. Daarnaast zijn de overgangen van deze akkers naar het omringende bos- en heidelandschap versterkt door de aanplant van struweel en faunaranden.

- Op de akkers van het Willem Arntszbos wordt de oude vorm van strokenteelt toegepast conform het opgestelde plan.
- De akkers van de Vijverhof, Ridderoordse Bos en de Bantam beheren als faunarijke zomergraanakkers.
- Komende beheerplanperiode wordt onderzocht of voor deze akkers ook een strokenteeltplan gericht op zowel ontwikkelen bloemrijke wintergraanakkers (Korenslaassociatie) als faunarijke zomergraanakkers mogelijk is.

Voor alle akkers geldt:

- Periodiek bemesten met max. 10 kuub ruige stalmest(bio) of compost van eigen terreinen.
- Bodembewerking is maximaal 20cm diep. Er wordt bij voorkeur niet kerend gewerkt.
- Zaaigoed bestaat deels uit ongeschoond zaad van eigen akkers. De zaaidichtheid van het graan is afhankelijk van kiemkracht, foerageergedrag zaadetende vogels en dichtheden van probleemkruiden (kweek, witbol en windhalm).
- Probleemkruiden worden of mechanisch bestreden, of door middel van groene braak.
- Stoppels en overstaande vegetatie zijn aanwezig als wintervoedsel voor (akker) vogels.
- Op de overgang van bos en struweel naar akker worden kruidenrijke, deels ruige stroken ontwikkeld.

Beheer kruiden- en faunarijke grasland

- Het graslandbeheer is gericht op verschraling (productieverlaging) door tenminste twee keer per jaar te maaien en af te voeren.
  Moment van maaien is afhankelijk van de vegetatie ontwikkeling.
- Per maaibeurt blijft er 10 - 15% van de vegetatie staan (ook in de meer voedselrijke graslanden).
- Er wordt een zoomvegetatie ontwikkeld op de grens met bossen en houtsingels. Deze wordt periodiek en gefaseerd, afhankelijk van de ontwikkeling, eens per 2-3 jaar gemaaid en afgevoerd.

Beheer koningsvaren schraalland

- Het graslandbeheer is gericht op verschraling door tenminste één keer per jaar te maaien en af te voeren.
- Per maaibeurt blijft er 10 tot 15% van de vegetatie staan, dit heeft meerwaarde voor insecten.
- In de delen die blijven staan wordt voorafgaand in april de houtige beplanting afgezet. Kruiden concurreren dan goed met weer opkomende els/wilg/berk.
- Maaien in september. Mocht er veel opslag zijn die maaien bemoeilijkt dan eerder (voor eind augustus) maaien voordat de opslag verhout.
- Er dient laag gemaaid te worden om verdikking van houtige gewassen te voorkomen.
- In het noordelijk deel wordt de bodem bewust geraakt voor het instandhouden van de pioniervegetaties.

Beheer randen en zoomen

- Overgangen zijn ecologisch waardevol. Om een abrupte overgang tussen bos en grasland/akker te voorkomen mag - waar mogelijk - de zoom van het bos het grasland “inlopen”. Is die ruimte er niet, dan kunnen er inhammen in de bosrand gemaakt worden.

Bij de heideterreinen en zandverstuiving vooral zorgen voor een meer open bos en juist de opslag van bos in de heideterreinen terugdringen.

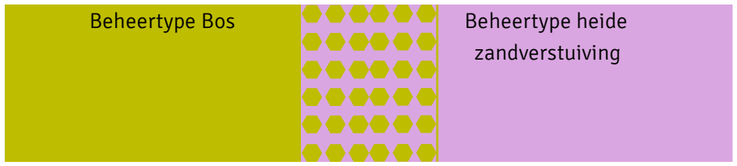

Beheer poelen

- Oevers worden eens per 2 jaar gemaaid. Door gefaseerd uitvoeren betekent dit dat ieder jaar de helft wordt gemaaid.
- Houtige opslag wordt verwijderd, uitgezonderd de noordzijde.
- Poelen worden periodiek en gefaseerd geschoond gericht op 30 tot 50% open water.
- In het Pleinesbos wordt in de nabijheid van de poel een ringslanghoop aangelegd.
- Maaisel dat vrijkomt bij onderhoud van de poelen wordt altijd afgevoerd, met uitzondering van een deel van de rietstengels die in de ringslanghopen gebruikt kunnen worden.

Beheer lanen

- Bij aanwezigheid van monumentale en markante bomen is er sprake van boomgericht beheer.
- Een laan hoeft – niet meer – uniform te zijn. Zowel qua soorten als ouderdom mag er verschil in zitten.
- Ten gunste van paddenstoelen worden in beukenlanen en lanen met Amerikaanse eik de bladeren van de bermen verwijderd.
- In de bermen van lanen worden geen takkenrillen opgeworpen.

Beheer invasieve exoten

- Invasieve exoten worden planmatig bestreden.

5.3.2 Cultuurhistorie

Beheer grens Utrecht met Noord-Holland (als blijkt dat eigendom Utrechts landschap is)

- De Hollandse sloot – als historische grens – openhouden
- Snoeien rondom de grenspalen om deze zichtbaar te houden

Beheer betonnen goten van het vloeiweidesysteem in het Willem Arntszbos

- Het zicht op de betonnen goten langs het wandelpad openhouden door periodiek houtige opslag te verwijderen.

Beheer zichtlijnen

- Opslag tussen de vrijstaande bomen in de berm van de Gezichtslaan verwijderen om zo het zicht op landhuis Eyckenstein te behouden en te herstellen.

5.3.3 Recreatie

- De bestaande recreatieve zonering wordt in stand gehouden. Recreatieve elementen en voorzieningen, waaronder de padenstructuur, worden onderhouden.
- Waarbij binnen komende beheerplanperiode de hoeveelheid paden kritisch bekeken zal worden en waar mogelijk worden paden afgesloten waar dat niet ten koste van de recreatieve beleving gaat.
- Boomveiligheidscontroles worden uitgevoerd langs paden, conform beleid Utrechts Landschap.
- De betonnen restanten van de Duitse Flak installaties in het Pleinesbos jaarlijks controleren op veiligheid voor bezoekers.

BIJLAGE 1 - BEHEERKAART PLANGEBIED

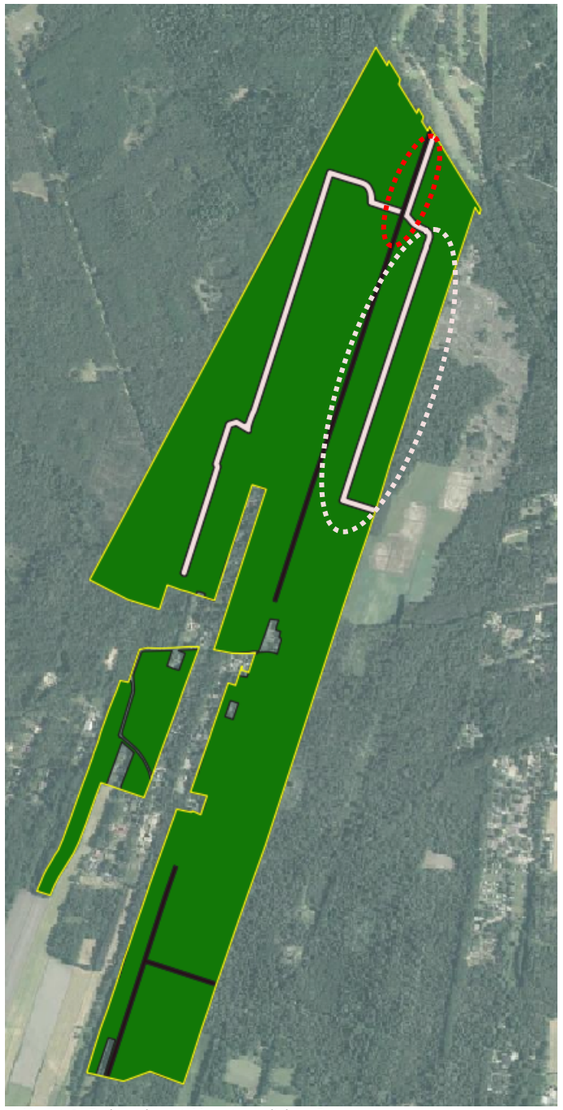

△ Kaart 9. Beheerkaart Maartensdijkse Bos

- Beheer heide en heidebermen
- Zoekgebied heideverbinding
- Bosbeheer
- Open bos
- Beheer lanen

△ Kaart 10. Beheerkaart Ridderoordse Bos en de Bantam

- Beheer heide en heidebermen
- Beheer kruiden- en faunarijk grasland
- Beheer akkers
- Bosbeheer
- - Open bos
- - Parkbos
- Beheer lanen
- Beheer poelen en vijver

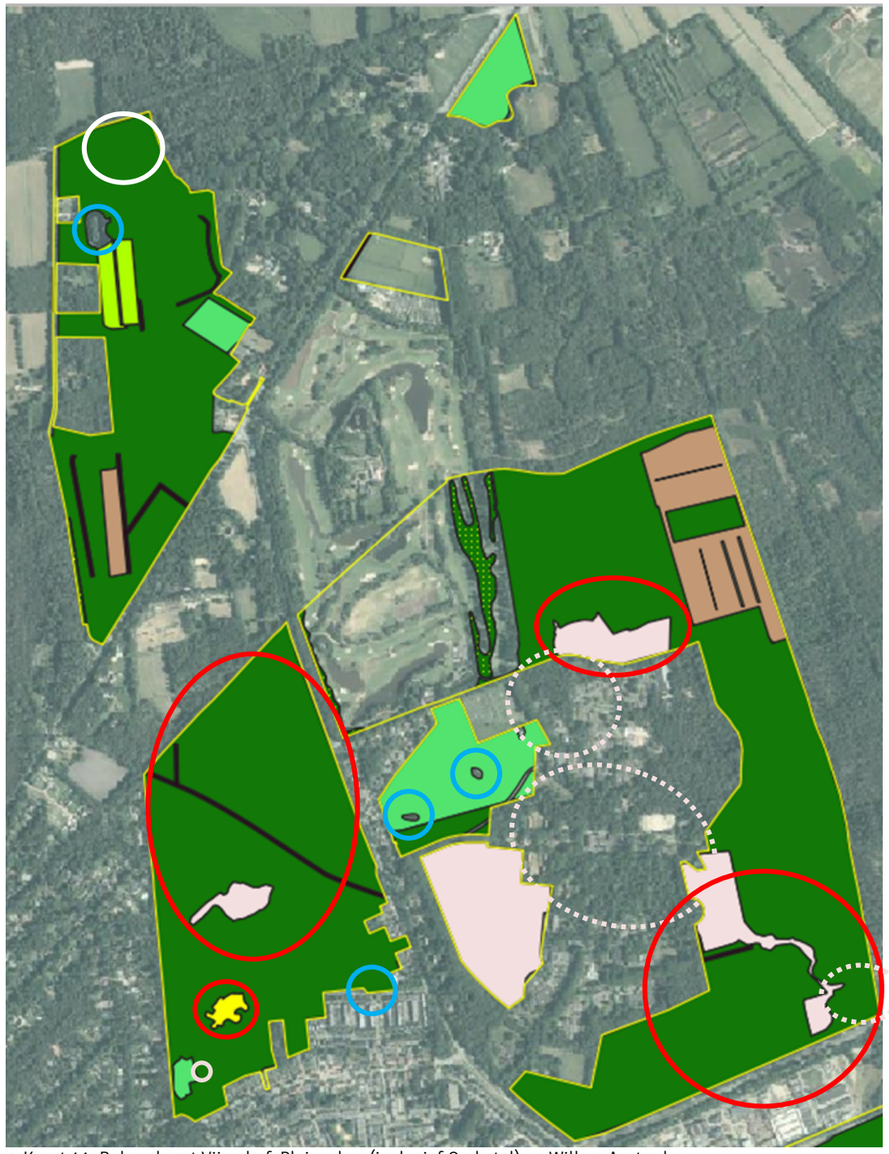

△ Kaart 11. Beheerkaart Vijverhof, Pleinesbos (inclusief Oude tol) en Willem Arntsz bos

- Beheer heide en heidebermen
- - Zoekgebied heideverbinding
- Beheer zandverstuiving
- Beheer koningsvaren schraalland
- Beheer kruiden- en faunarijk grasland
- Beheer akkers
- Bosbeheer
- - Open bos
- - Parkbos
- Bosbeheer bij derden
- Beheer poelen en vijver
- Beheer lanen

△ Kaart 12. Cultuurhistorische elementen (verdere inventarisatie volgt)

1. Grens van Noord-Holland en Utrecht met de Hollandse Sloot (grensgreppel uit 1719) en grenspalen
2. Restanten van het landschapspark van de verdwenen huis Ridderoord
3. Historische laan
4. De Gezichtslaan (zicht op Eykenstein) loopt vanaf de Soestdijkseweg Noord naar het Huis. Instandhouden als eikenlaan.
5. Oude pinetum van de Vijverhof
6. De beide ingangen van de Vijverhof (aan Embranchementsweg)
7. Betonnen restanten van het vloeiweidesysteem
8. Twee historische lanen
9. Restanten van de Duitse Flak installaties (betonnen restanten)

Bezoekadres
Landgoed Oostbroek
Bunnikseweg 39
3732 HV De Bilt

Postadres
Utrechts Landschap
Postbus 121
3730 AC De Bilt

Telefoon
030 - 22 05 555
IBAN
NL27 RABO 0102 0710 20

Aangesloten bij LandschappenNL,
het samenwerkingsverband van de
12 provinciale Landschappen

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

CBF ERKEND
GOED DOEL

www.utrechtslandschap.nl